

Kirjat

L ehdessämme ei ole ollut tapana arvioida taloustieteen oppikirjoja. Nyt kuitenkin esillä on kaksi teosta, jotka lukeutuvat alan suomenkielisten oppikirjojen valitettavan harvalukaiseen parhaimmiston. Vain pieni osa luki-joistamme edustaa yliopistoväkeä, mutta muidenkin kannattaa olla perillä oppikirjoista, joiden avulla voi virkistää muistiaan ja päivittää tietämystään.

Kansantaloustieteen peruskurs- sia Helsingin kauppakorkeakou- lussa (ja kohta Aalto-yliopistossa) opettavan professori Matti Pohjolan kirja on tarkoitettu lähinnä yliopis- tojen valintakokeisiin. Niinpä yksi sen tärkeimmistä vaatimuksista on itseopiskelun tukeminen. Kansanta- loustieteessä tämä edellyttää harjoi- tustehtäviä, joiden avulla opiskelija voi kerrata lukemaansa ja tarkistaa, että on ymmärtänyt sen. Pohjola on lisännyt kirjansa loppuun joukon harjoitustehtäviä ratkaisuihin. Kat- tavuus edellyttäisi paljon enemmän tehtäviä, mutta alkeisoppikirja ei suo mahdollisuuksia kovin moniin tämäntyyppisiin laskutehtäviin, jot- ka mittaavat osaamista ja jotka on helppo tarkistaa. Monivalintatehtä- vät voisivat paikata puutetta aina- kin osittain.

Taloustieteen oppikirja on erittäin selkeästi kirjoitettu ja sisältää lukui- sia oivallisia teorian tiivistyksiä, so- velluksia ja esimerkkejä. Se soveltuu mainiosti perusopinkappaleiden kertaavaan lukemiseen. Valinta- koekirjana se ei voisi olla juuri pak- sumpi, mutta paikoin tulee vaiku- telma, että materiaalia on ahdettu liikaa pieneen tilaan. Kun tavoittee- na on herättää kiinnostusta ja syn- nyttää oivalluksia, niin luettelomai- nen esitys joutaisi vähemmälle. Eri

Matti Pohjola:

Taloustieteen oppikirja

Helsinki: WSOY, 2008. 264 s.

Matti Tuomala:

Julkistalous

2. painos, Helsinki: Gaudeamus, 2009. 423 s.

Heikki Taimio
Erikoistutkija
Palkansaajien tutkimuslaitos
heikki.taimio@labour.fi

valtavirtataloustieteen perusopin kappaleet ovat tänä aikana muuttuneet. Kirjan rakenne on varsin onnistunut ja tasapainoinen. Oppihistorian jättäminen vähemmälle huomiolle tuskin herättää suuria intohimoja, mutta moni olisi varmaankin toivonut työmarkkinoiden ja luonnonvarojen laajempaa käsittelyä. Ovathan ne juuri nyt ja jatkossakin päällimmäisiä huolenaiheitamme.

Tampereen yliopiston professori Matti Tuomala on laajentanut vuonna 1997 ilmestynyttä Julkistalouden ensimmäistä painostaan jonkin verran – vaikea sanoa tarkemmin, koska 50 lisäsivun ohella myös sivujen koko on kasvanut ja taitto muuttunut. Kyse onkin jo varsin kattavasta alan hakuteoksesta. On erinomaista, että (ainakin) julkistalouden kaltaisesta taloustieteen haarasta meillä on käytettävissä tällainen aarrearkku, sillä siihen liittyvistä asioista liikkuu todella paljon vääriä uskomuksia ja ”tietoja”, jotka eivät kestä tieteellistä tarkastelua. Poliitikot ja media ovat niin tuottoisia pupugeneraattoreita, ettei kukaan jaksa alinoma puuttua siihen, kuinka kansalaisia johdetaan harhaan.

Kirja on edeltäjäänsä paljon luettavampi ilmavamman taittonsa, lyhyempien lauseidensa ja runsaampien havainnollistustensa ansiosta. Silti erityisesti itseopiskelijalle jää toivomisen varaa. Huutava tarve olisi kertaus- ja harjoitustehtäville, jollaisia ei kirjasta löydy lainkaan. Vaikka aina ei olisikaan mahdollista päivittää taulukoita ja kuvioita aivan viime vuosiin asti, niin jääminen 2000-luvun alkuun tai jopa 1990-luvulle kiusaa lukijaa jo nyt, saati sitten muuttaman vuoden päästä. Yksi ratkaisu olisi Internetistä imuroitava tietopankki, mutta sekään ei kokonaan poistaisi tarvetta täydentää kirjaa sen ansaitseman tasoisella ja ajanmukaisella luentokurssilla.

Toisaalta talustiedettä jo hyvän matkaa oppineen ei ole tarpeellista kahlata kirjaa kannesta kanteen, vaan tällainen lukija voi poimia siitä vain kulloinkin tarvitsemansa osan. Kirjan luvut ovat sen verran toisistaan riippumattomia. Kirjassa on joitakin lipsahduksia – esimerkiksi eräs pienehkö sellainen on sivun 340 taulukko periodin 3 osalta – mutta ennen kaikkea se tarjoaa lukuisia tärkeitä oivalluksia ja kannanottoja. Kirjoittaja ottaa kantaa kuitenkin melko säästeliäästi, ja hän olisi voinut puuttua enemmänkin erilaisten eturyhmien ja puolueiden ideologisiin pyrkimyksiin. Niistä ei näet todellakaan ole pulaa, kun julkistaloudesta on kysymys. ■

asia sitten on, jos pyritään kattamaan taloustieteen perusteet oikein kunnolla. Angloamerikkalaiseen tyyliin kirjoitettu tiiliskiveä lienee kuitenkin vaikea saada kannattavaksi näin suppealla kielialueella, ei vaikka noin 1000 sivusta tingittäisiin jonkin verran luottaen siihen, että suomalaisia voidaan opettaa vähemmälkin sanatulvalla.

Jukka Pekkarisen ja Pekka Sutelan legendaarinen oppikirja ”Kansantaloustiede” ilmestyi lukuisina eri painoksina lähes 30 vuoden ajan. Matti Pohjola osallistui sen viime vaiheisiin, ja tämä uusi kirja perustuu siihen suurelta osin. Itse asiassa on ällistyttävää, kuinka vähän